

Vakcina nuo koronaviruso

– Spikevax (Moderna)

Informacija tiems, kuriems yra pasiūlyta skiepytis šia vakcina

Naujasis koronavirusas sukelia ligą kvėpavimo takuose. Daugeliui iš viso nepasireiškia jokie arba pasireiškia lengvi simptomai, tačiau kai kurie suserger sunkiai. Vyriausiems ir kai kurių gretutinių ligų turintiems žmonėms yra didžiausia rizika sunkiai susirgti arba numirti. Koronaviruso vakcina apsaugo nuo koronaviruso sukeltos ligos. Pagrindinis vakcinės tikslas yra apsaugoti gyvybę ir sveikatą.

Kas gali būti skiepijamas šia vakcina nuo koronaviruso?

Nacionalinė skiepijimo programa siūlo vakciną nuo koronaviruso Norvegijoje gyvenantiems asmenims. Vakcina yra nemokama ir savanoriška.

Kur galiu pasiskiepyti?

Jūsų savivaldybės interneto svetainėje rasite informacijos apie tai, kam yra siūloma vakcina, kaip ir kada vyks skiepijimas.

Skiepijimo eiga

Vakcina suleidžiama į žasto raumenis. Prieš skiepijimą jūsų pasiteirau, ar jūs esate sveikas, ar dėl ankstesnių vakcinų jums buvo kilę reakcijų. Nepamirškite informuoti, jeigu persirgote covid-19 sukelta liga, anksčiau buvote skiepytas vakcina nuo koronaviruso, esate nėščia, esate alergiškas, vartojate vaistus arba turite kitokių sveikatos problemų. Laikykitės gairių dėl numatytų vakcinės dozių ir jūsų grupei galiojančio skiepijimo intervalo. Skiepijimo centre dirbantys asmenys jums padės. Svarbu, kad gautumėte dozes nustatytu metu. Ūmios ligos atveju ir karščiuojant virš 38 laipsnių skiepijamas paprastai atidedamas. Po skiepijimo jūsų paprašys pasilikti skiepijimo vietoje mažiausiai 20 minučių.

Kaip veikia ši vakcina?

Vakcina savo sudėtyje atkuria tipinių koronaviruso spyglių schemą (pasiuntinio RNR). Dėl to organizmas ima gaminti nepavoingas šių spyglių kopijas, kurias žmogaus imuninė sistema išmoksta atpažinti. Taip organizmas gali atpažinti ir apsiginti nuo tikrojo koronaviruso, jeigu žmogus vėliau juo užsikrėstų. Vakcinės RNR greitai išsiskaido ir pašalinama iš organizmo, nepaveikdama genetinės medžiagos.

Vakcinoje nėra gyvo viruso, ji neužkrečia koronavirusu. Vakcinės poveikis yra prevencinis. Ji negali išgydyti koronaviruso ligos, jeigu žmogus jau serga.

Toks gamybos būdas anksčiau nebuvo taikomas vakcinoms nuo užkrečiamųjų ligų, tačiau technologija yra žinoma, ji naudojama gydant vėžinius susirgimus.

Koks vakcinos efektyvumas?

Vakcina apsaugo nuo naujojo koronaviruso sukeltos ligos. Apsauga nuo *sunkios* ligos yra didelė ir po pirmosios, ir po antrosios dozės. Dvi dozės yra būtinos, kada įgytumėte gerą apsaugą nuo *užsikrėtimo* koronavirusu. Kol kas nėra žinoma, kiek laiko vakcina apsaugo nuo viruso. Jeigu laikui bėgant vakcinos suteikta apsauga sumažės, gali tekti skiepijimą kartoti. Vakcina visiškai neapsaugo nuo tolimesnio užkrato perdavimo. Todėl yra svarbu ir toliau laikytis galiojančių infekcijos kontrolės taisyklių.

Šalutinis poveikis

Didžioji šalutinių poveikių dalis pasireiškia pirmosiomis dienomis po skiepijimo. Vakcina nuo koronaviruso dažniau sukelia įprastinius šalutinius poveikius nei esame įpratę po kitų vakcinų. Dažniausiai simptomai yra lengvi arba viduriniai ir praeina po kelių dienų, tačiau kai kuriems gali pasireikšti stiprūs simptomai. Jauniems žmonėms dažniau pasireiškia stipresnis šalutinis poveikis nei vyresniems žmonėms.

Daugumai paskiepytųjų skauda dūrio vietą. Kiti įprastiniai šalutiniai poveikiai yra nuovargis, galvos skausmas, raumenų ir sąnarių skausmai, šaltkrėtis, pykinimas/vėmimas, patinę ir jautrūs pažasties limfmazgiai ir karščiavimas. Šie šalutiniai poveikiai dažniau pasireiškia po antrosios dozės.

Rimtas šalutinis poveikis pasireiškia retai. Retas šalutinis poveikis gali būti širdies raumens uždegimas (miokarditas) arba širdiplėvės uždegimas (perikarditas). Paprastai jie pasireiškia po antrosios dozės, dažniausiai jaunimui bei jauniems suaugusiesiems. Pasireiškę šalutiniai poveikiai, pvz., sunkios alerginės reakcijos arba širdies uždegimas, gali būti gydomi. Mes negalime atmesti kol kas nežinomo šalutinio poveikio arba šalutinio poveikio, kuris pasireikš, praėjus daug laiko nuo vakcinacijos.

Ką daryti, jeigu man pasireiškė šalutinis poveikis?

Jeigu jums pasireiškė netikėti, stiprūs arba ilgalaikiai simptomai, turėtumėte kreiptis į gydytoją arba kitą sveikatos priežiūros įstaigos darbuotoją dėl situacijos įvertinimo ir konsultacijos. Tai darykite nepriklausomai, ar jūs manote, kad juos sukėlė vakcina, ar ne. Sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojai privalo informuoti apie rimtas arba nežinomas reakcijas, kurias, kaip įtariama, sukėlė vakcina. Jūs pats taip pat galite nusiųsti žinutę per svetainę [helsenorge.no](https://www.helsenorge.no).

Sąlyginis patvirtinimas

Ši vakcina nuo koronaviruso buvo išbandyta, atliekant išsamias studijas, kurių metu buvo paskiepyta daug tūkstančių žmonių. Studijos buvo atliekamos taip pat, kaip ir su kitomis vakcinomis, tačiau stebėjimo laikas buvo trumpesnis. Vaistų administravimo tarnybos vakcinai suteikė sąlyginį patvirtinimą. Tai reiškia, kad yra pakankamai duomenų, kad būtų galima įvertinti, jog vakcinos nauda yra daug didesnė už riziką, tačiau vakcinos gamintojas turi tęsti tyrimus ir nuolat teikti farmacijos institucijoms gautus duomenis.

Kokiomis vakcinomis mane paskiepijo?

Jus paskiepijus vakcina nuo koronaviruso, informacija bus užregistruota Nacionaliniame vakcinavimo registre SYSVAK. Informaciją rasite svetainėje [helsenorge.no](https://www.helsenorge.no)

Norite sužinoti daugiau?

Galite klausti savo gydytojo, skiepijančio personalo arba kitų sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojų. Informacijos taip pat galite rasti Visuomenės sveikatos instituto interneto svetainėje: <https://www.fhi.no/kvp>